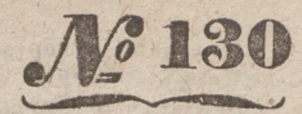
1846

ПРИБАВЛЕНІЯ КЪ ВИЛЕНСКОМУ ВѢСТНИКУ.

DODATEK DO KURYERA WILEŃSKIEGO.

Вильна. ВТОРНИКЪ 31-го Декабря. | *Wilno. WTOREK 31-go Grudnia.*

		Бар. по раздѣ. Фран.	Термом. Реомюра.		Вѣтръ.	Состояніе атмосферы
23 дня	Утро	28 дюй. 2.5 лин.	—	8.0	ЮВ Слабый.	Пасмурно.
	По полудни.	28 — 3.3 —	—	6 0	— — —	— — — —
	Вечеръ.	28 — 3 8 —	—	6.0	— — —	— — — —

КАЗЕННЫЯ ОБЪЯВЛЕНІЯ.

1. Коммиссаріатскій Департаментъ Военнаго Министерства, вызываетъ желающихъ на поставку обвязочныхъ и укладочныхъ вещей, потребныхъ Коммисаріатскимъ Коммисіямъ, въ 1847 году, въ слѣдующихъ количествахъ:

Для Коммисій:

С. Петербургской:		
1-го разряда.		
Рогожъ ракитовыхъ	2,500	шт.
Веревокъ пеньковыхъ: толстыхъ	20,000	саж.
Ушивочныхъ	25,000	——
Пакли	100	пуд.
2-го разряда.		
Ящиковъ неокованныхъ: большихъ	100	шт.
— — средннхъ	50	——
Московской:		
1 го разряда.		
Циновокъ 2 сорта	20,000	шт.
Рогожъ 1 сорта	20,000	——
— 2 сорта	20,000	——
Веревокъ пеньковыхъ: толстыхъ	40,000	саж.
Ушивочныхъ	42,000	——
Мочальныхъ	6,500	кон.
Бумаги обверточной	400	ст.
Холста обверточнаго	10,000	арш.
Пакли	800	пуд.
Войлоковъ	100	——
2-го разряда.		
Ящиковъ окованныхъ: большихъ	350	шт.
— — средннхъ	400	——
— Неокованныхъ: большихъ	20	——
Динабургской:		
1-го разряда.		
Циновокъ 2 сорта	9,000	шт.
Рогожъ 2 сорта	1,300	——
Веревокъ пеньковыхъ: толстыхъ	11,500	саж.
Ушивочныхъ	16,800	——
Кіевской:		
1-го разряда.		
Циновокъ 2 сорта	20,000	шт.
Рогожъ 1 сорта	30,000	——
Веревокъ пеньковыхъ: толстыхъ	50,000	саж.
Ушивочныхъ	50,000	——
Бумаги обверточной	100	ст.
2-го разряда.		
Ящиковъ окованныхъ: большихъ	200	шт.
— — среднихъ	100	——
— — малыхъ	100	——
Воронежской:		
1-го разряда.		
Циновокъ 2 сорта	18,000	шт.
Рогожъ 2 сорта	17,000	——
Веревокъ пеньковыхъ: толстыхъ	15,000	саж.
Ушивочныхъ	10,000	——
Ставропольской:		
2 го разряда.		
Ящиковъ окованныхъ: большихъ	21	шт.
— — среднихъ	175	——
— — малыхъ	148	——
Казанской:		
1-го разряда.		
Циновокъ 2 сорта	8,700	шт.
Рогожъ 1 сорта	11,300	——
Веревокъ пеньковыхъ: толстыхъ	13,800	саж.
Ушивочныхъ	17,500	——
Бумаги обверточной	35	ст.
2 го разряда.		
Ящиковъ окованныхъ: большихъ	56	шт.
— — среднихъ	16	——
— — малыхъ	172	——
Тамбовской:		
1-го разряда.		
Циновокъ 2 сорта	19,400	шт.
Рогожъ 1 сорта	24,100	——
Веревокъ пеньковыхъ: толстыхъ	29,300	саж.
Ушивочныхъ	22,000	——
Тесу лагуннаго	4,100	шт.

OGŁOSZENIA SKARBOWE.

1. Kommissoryacki Departament Ministeryum Wojny, wzywa życzących dla podjęcia się dostarczenia rzeczy do obwiązywania i upakowania służących, potrzebnych dla Kommissoryackich Kommissyj na rok 1847, w ilościach następujących:

Dla Kommissyj:

S. Peterzburskiéj:		
1-go rzędu.		
Rohoż rakitowych	2,500	szt.
Powrozow pieńkowych: grubych	20,000	
Szpagatu.	25,000	sąż.
Pakuli	100	pud.
2-go rzędu.		
Paków nieokutych: wielkich	100	szt.
— — srednych	50	——
Moskiewskiéj:		
1-go rzędu.		
Cynówek 2 gatunku	20,000	szt.
Rohożek 1 gatunku	20,000	——
—— 2 gatunku	20,000	——
Powrozów pieńkowych: grubych	40,000	sąż.
Szpagatu	42,000	——
Łyczanych	6,500	kon.
Bibuły	400	rez.
Płótna do obwijania	10,000	ar.
Pakuli	800	pud.
Wojłoków	100	——
2-go rzędu.		
Paków okutych: wielkich	350	szt.
— — srednich	400	——
— nieokutych wielkich	20	——
Dynaburskiéj:		
1 go rzędu.		
Cynówek 2 gatunku	9,000	szt.
Rohożek 2 gatunku	1,300	——
Powrozów pieńkowych: grubych	11,500	sąż.
Szpagatu	16,800	——
Kijowskiéj:		
1-go rzędu.		
Cynówek 2 gatunku	20,000	szt.
Rohożek 1 gatunku	30,000	——
Powrozów pieńkowych: grubych	50,000	sąż.
Szpagatu	50,000	——
Bibuły	100	rez.
2-go rzędu.		
Paków okutych: wielkich	200	szt.
— — srednich	100	——
— — małych	100	——
Woronezkiéj:		
1 go rzędu.		
Cynówek 2 gatunku	18,000	szt.
Rohożek 2 gatunku	17,000	——
Powrozów pieńkowych grubych	15,000	sąż.
Szpagatu	10,000	——
Stawropolskiéj:		
2-go rzędu.		
Paków okutych: wielkich	21	szt.
— — srednich	175	——
— — małych	148	——
Kazańskiéj:		
1-go rzędu.		
Cynówek 2 gaunku	8,700	szt.
Rohożek 1 gatunku	11,300	——
Powrozów pieńkowych grubych	13,800	sąż.
Szpagatu	17,500	——
Bibuły	35	rez.
2 go rzędu.		
Paków okutych: wielkich	56	szt.
— — srednych	16	——
— — małych	172	——
Tambowskiéj:		
1-go rzędu.		
Cynówek 2 gatunku	19,400	szt.
Rohożek 1 gatunku	24,100	——
Powrozów pieńkowych grubych	29 300	sąż.
Szpagatu	22 000	——
Tarcie smolnych	4,100	sz.

Симбирской:

1-го разряда.

Циновокъ 2 сорта	5,000	шт.
Рогожъ 1 сорта	7,000	——
Веревокъ пеньковыхъ: толстыхъ . .	7,000	саж.
Ушивочныхъ	2,000	——
Лубьевъ	1,200	

Новогеоргіевской:

1-го разряда.

Циновокъ 2 сорта	2,200	шт.
Рогожъ 2 сорта	1,100	——
Веревокъ пеньковыхъ: толстыхъ . .	4,600	саж.
Ушивочныхъ	3,500	
Холста оберточнаго	1,000	арш.

2-го разряда.

Ящиковъ окованныхъ: среднихъ . .	34	шт.

Иркутской:

1-го разряда.

Циновокъ 2 сорта	1,000	шт.
Рогожъ 1 сорта	1,500	——
Веревокъ пеньковыхъ: толстыхъ . .	4,000	саж.
Ушивочныхъ , ...	1,500	——

Торги на поставку обвязочныхъ и укладочныхъ вещей, назначаются въ тѣхъ самыхъ Коммисаріатскихъ Коммисіяхъ, для которыхъ подряжаются вещи, въ слѣдующіе сроки:

Для Коммисій:	Торгъ 1847 года.	Переторж.
Московской . . .	20 Января	24 Января.
Динабургской . . .	22 —	27 —
Кіевской . . .	23 —	28 —
Воронежской . . .	3 Февраля	7 Февраля.
Ставропольской . . .	10 —	14 —
Казанской . . .	20 Января	24 Января.
Тамбовской . . .	23 —	28 —
Симбирской . . .	10 Февраля	14 Февраля
Новогеоргіевской . .	12 —	17 —
Иркутской . . .	17 —	21 —

Для С. Петербургской же Коммисіи торгъ на поставку въ оную обвязочныхъ и укладочныхъ вещей, назначается въ Коммиссаріатскомъ Департаментѣ 20, а переторжка 24 Января 1847 года.

Торги какъ въ Коммисаріатскихъ Коммисіяхъ, такъ и въ Коммисаріатскомъ Департаментѣ будутъ произведены изустные, на точномъ основаніи Свода Военныхъ постановленій, съ допущеніемъ присылки запечатанныхъ объявленій; но присылка таковыхъ объявленій отъ тѣхъ лицъ, которые лично, или чрезъ повѣренныхъ будутъ участвовать въ изустныхъ торгахъ, воспрещается, и таковыя объявленія не будутъ приняты ни въ какое соображеніе.

Лица желающія вступить въ изустный торгъ, обязаны до приступленія къ оному, представить на обыкновенной гербовой бумагѣ: а) документы о своемъ званіи и б) залоги или поручительства, соразмѣрные суммѣ неустойки, которые по условію, равняются пятнадцати процентамъ подрядной суммы.

Запечатанныя объявленія къ торгамъ должны быть присланы, или поданы, въ тѣ Коммисаріатскія Коммисіи, гдѣ назначены торги, такъ, чтобы они поступили въ Коммисіи не позже одинадцати часовъ утра, въ дни, назначенные для переторжекъ.

Запечатанныя объявленія, на основаніи ст. 1,625 т. 10 Св. зак. гражд. изд. 1842 года, должны заключать въ себѣ: а) согласіе принять подрядъ вполнѣ, или какую либо часть онаго, на точномъ основаніи утвержденныхъ условій, безъ всякой перемѣны; б) цѣны складомъ писанныя (*); в) мѣстопребываніе, званіе, имя и фамилію предъявителя, также мѣсяцъ и число, когда писано. При объявленіи должны быть приложены: а) документы, о званіи объявателя; б) залоги или поручительства соразмѣрные суммѣ неустойки въ пятнадцать процентовъ. Надпись на пакетѣ, въ который запечатано объявленіе, должна быть слѣдующая: „*Объявленіе въ такую-то Коммисаріатскую Коммисію или въ Коммисаріатскій Департаментъ Военнаго Министерства, къ торгамъ, на поставку обвязочныхъ и укладочныхъ вещей въ 1847 году назначеннымъ, въ такіе-то дни.*"

Торги изустные будутъ произведены по разрядамъ, согласно съ раздѣленіемъ выше сего поименованнымъ.

Ко времени торговъ будутъ высланы въ Коммисаріатскія Коммисіи, въ запечатанныхъ пакетахъ, цѣны, выше коихъ поставка не можетъ быть отдана. Сіи пакеты вскроются послѣ совершеннаго окончанія переторжки. Если цѣны состоятся съ торговъ

(*) Цѣны на основаніи положенія Военнаго Совѣта 9 Октября 1842 года, допускаются съ дробями, но только съ такими, какія опредѣлены закономъ, и именно $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$ и $\frac{1}{4}$, какъ равно $\frac{1}{8}$ и $\frac{1}{16}$ к. серебромъ.

Symbyrskiéj:

1-go rzędu.

Cynówek 2 gatunku	5,000	szt.
Rohożek 1 gatunku	7,000	——
Powrozów pieńkowych grubych . .	7,000	sąż.
Szpagatu	2,000	——
Łubu	1,200	

Nowogeorgiewskiéj:

1-go rzędu.

Cynówek 2 gatunku	2,200	szt.
Rohożek 2 gatunku	1.100	——
Powrozów pieńkowych: grubych . .	4,600	sąż.
Szpagatu	3,500	
Płótna do obwijania	1,000	arsz.

2-go rzędu.

Paków okutych: srednych . . .	34	szt.

Irkuckiéj:

1-go rzędu.

Cynówek 2 gatunku : . . .	1,000	szt.
Rohożek 1 gatunku	1,500	——
Powrozów pieńkowych; grubych . .	4,000	sąż.
Szpagatu	1,500	——

Targi dla dostarczenia rzeczy do pakowania i obwiązywania służących, będą się odbywały w tych samych Kommissoryackich Kommissyach dla których mają być mówione rzeczy, w terminack następujących:

Dla Kommissyj:	targ 1847 roku.	przetarg.
Moskiewskiéj . . .	20 Stycznia	24 Stycznia;
Dynaburskiéj . . .	22 —	27 —
Kijowskiéj . . .	23 —	28 —
Woronezkiéj . . .	3 Lutego	7 Lutego.
Stawropolskiéj . . .	10 —	14 —
Kazańskiéj . . .	20 Stycznia	24 Stycznia.
Tambowskiéj . . .	23 —	28 —
Symbyrskiéj . . .	10 Lutego	14 Lutego.
Nowogeorgiewskiéj . .	12 —	17 —
Irkuckiéj . . .	17 —	21 —

Dla S. Petersburskiéj zaś Kommissyi targ na dostarczenie rzeczy do obwiązywania i pakowania służących, naznacza się w Kommissoryackim Departamencie 20 Stycznia, a przetarg 24 tegoż miesiąca 1847 roku.

Targi, tak w Kommissoryackich Kommissyach, jako też i w Kommissoryackim Departamencie, będą uskutecznione słównie, przyczém jednakże mogą być nadsyłane i zapieczętowane objawienia, na istotniéj osnowie Układu Ustaw Wojskowych, lecz przysyłanie takowych objawień od tych osób, którzy bądź sami bądź przez swych plenipotentów będą uczestniczyli w targach słównych, nie będą wcale przyjęte.

Osoby życzące uczestniczyć w słównych targach, powinny pierwiéj złożyć na zwyczajnym herbowym papierze: a) dokumenta tyczące się stanu i b) ewikcye lub poręcznictwa, odpowiedne summie niedotrzymania, które, według warunków, równają się piętnastu procentom podradowéj summy.

Zapieczętowane objawienia na targi powinne bydź podane lub przysłane do tych Kommissoryackich Kommissyj, gdzie się odbydź mają targi najpóźniej o godzinie jedenastéj przed południem w dni przetargowe.

Zapieczętowane objawienia na mocy artykułu 1.625 T. X Układu Praw Cywilnych (edycyi 1842 roku), powinne w sobie zawierać: a) zgodzenie się przyjąć podrad całkowity, lub którąkolwiek z jego części, na mocy utwierdzonych w tym celu warunków bez żadnéj zmiany, b) ceny mają bydź wyrażone sillabami (*), c) miejsce pobytu, stan, imie i nazwisko objawiającego, oraz miesiąc i dzień napisania. Do objawienia mają bydź dołączone; a) dokumenta tyczące się stanu objawiającego; b) ewikcye albo poręki, odpowiedne summie niedotrzymania, równającéj się pietnastu procentom. Adress pod którym przesyła się zapieczętowane objawienie powinien bydź następujący: „*Objawienie do takiéj-to Kommissoryackiéj Kommissyi lub do Kommissoryackiego Departamentu Ministeryum Wojny, na targi względem dostarczenia rzeczy do obwiązywania i pakowania służących, w roku 1847, mające się odbydź takich-to dni.*"

Targi słówne uskutecznione będą osóbno na każdy oddział, stosownie do tego, jak wyżéj jest wymieniono.

Na czas targów wysłane będą do Kommissoryackich Kommissyj, w zapieczętowanych pakietach, ceny, nad które podrad nie może bydź oddany. Pakiety to odpieczętowane będą po zupełném ukończeniu przetargu. Jeżeli ceny wypadną nie wyższe nad ceny przez Ministe-

(*) Ceny na osnowie uchwały Rady Woskowéj w dniu 9 m Października 1842 roku, mogą bydź z ułamkami, ale tylko z takiemi, jakie są prawem dozwolone, a mianowicie: $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$ i $\frac{1}{4}$, równie też $\frac{1}{8}$ i $\frac{1}{16}$ kop. sreb.

не выше цѣнъ, назначенныхъ Министерствомъ, то поставка немедленно будетъ утверждена. Условія на поставку обвязочныхъ и укладочныхъ вещей, желающіе могутъ видѣть въ Коммисаріатскомъ Департаментѣ и въ Коммисаріатскихъ Коммисіяхъ, ежедневно во время присутствія. (459)

2. Управленіе III Округа Корпуса Инженеровъ Военныхъ Поселеній объявляетъ, что въ Витебской Казенной Палатѣ назначены 23 и 27 числъ Генваря 1847-го года торги на передѣлку въ главномъ зданіи Полоцкаго Кадетскаго Корпуса холодныхъ корридоровъ въ теплые, настилку вмѣсто кирпичныхъ, досчатыхъ Половъ и перекрытіе на зданіяхъ (означенныхъ на генеральномъ планѣ подъ лит: B, C, и D.) черепичныхъ крышъ листовымъ желѣзомъ; а потому желающіе взять на себя этотъ подрядъ, могутъ явиться въ вышеозначенные сроки въ Витебскую Казенную Палату и представить при прошеніи на основаніи 583 статьи VIII Т. Св. Военныхъ Постановленій, благонадежные и свободные отъ запрещеній залоги на сумму до 10,615-ти рублей серебромъ, съ приложеніемъ свидѣтельствъ о званіи своемъ и о правѣ торговли.—Кондиціи, смѣты и чертежи можно видѣть въ Казенной Палатѣ и прежде торговъ.

Предсѣдатель Инженеръ-Подполковникъ Егоровъ.
Членъ, Коллеж. Ассессоръ Капуста. (457)

2. Отъ Новгородской Городской Полиціи объявляется, что здѣсь въ Новгородѣ взятъ бродяга Иванъ Федоровъ, который примѣтами: росту 2 ар. 5 верш., волосы на головѣ и бровяхъ темнорусые, глаза серые, носъ, ротъ, подбородокъ умѣренные, лице продолговатое, нѣсколько рябое, усы и борода небольшія, отъ роду ему 25 или немного болѣе лѣтъ. Декабря дня 1846 года. (458)

3. Въ Кіевскомъ Приказѣ Общественнаго Призрѣнія, 23 Января будущаго 1847 года будетъ продаваться заложенное въ ономъ помѣщиками Зеленками и просроченное имѣніе 112 душъ мужеска пола крестьянъ, Радомысльскаго Уѣзда въ С. Красницѣ состоящіе, съ землею 1020 десятинъ 371 саженей, съ узаконенною чрезъ три дня переторжкою.

Столоначальникъ Дмоховскій. (446)

3. Отъ Гродненской Палаты Государственныхъ Имуществъ объявляется, что въ Зельвянскомъ Временномъ Комитетѣ 31 Января будущаго 1847 года, будутъ производиться торги на взятіе въ аренду во время вновь учрежденной въ М. Зельвѣ Ярмарки т. е. съ 2 по 20 Февраля мца, сбора съ перевѣса и перемѣра разныхъ продуктовъ. Почему желающіе взять въ содержаніе означенный сборъ, должны явиться въ назначенный срокъ съ благонадежными залогами.

Совѣтникъ Билинскій.
Дѣлопроизводитель Почобутъ.
Контролеръ Маньковскій. (454)

1. Гродненское Губернское Правленіе, на основаніи 1023, и 1025 Ст. 10 т. Гражд Зак. (изд. 1842 г.), вызываетъ наслѣдниковъ по Матвѣѣ Игнатовичѣ, дворянъ Владислава, Константина и Казимира, равно сестру ихъ Людвику Игнатовичей (коихъ мѣстопребываніе неизвѣстно), для выкупа въ шести-мѣсячномъ срокѣ земныхъ участковъ, состоящихъ Волковыскаго Уѣзда въ имѣніи Грускъ, подъ традиціоннымъ владѣніемъ Коллежскаго Регистратора Игнатія Коллупайлы, въ суммѣ 1983 руб. 42 коп. серебромъ. Декабря дня 1846 года.

Въ д. Секретаря Шелюта.
За Столоначальника Чирыновичъ. (462)

ЧАСТНЫЯ ОБЪЯВЛЕНІЯ.

1. Настоятель Приходскаго Домбровскаго Костела Викторъ Рава, духовнымъ завѣщеніемъ 1839 года составленнымъ, и 26 Іюня 1846 года въ Гродненской Гражданской Палатѣ явленнымъ, отписалъ Марьянѣ урожденной Войновъ Міодушевской, двѣсти рублей серебромъ. Душеприкащики: Каноникъ Архидіаконъ Кс. Малишевскій, жительствующій Сокольскаго уѣзда въ М. Сидрѣ, и Настоятель Соколянскаго Костела Кс. Высоцкій, не зная о жительствѣ Міодушевской, симъ объявляютъ, чтобы она или ея наслѣдники въ непродолжительномъ времени явились къ нимъ съ ясными доказательствами, для полученія означенныхъ денегъ.

Кс. І. Высоцкій, Настоятель Соколянскій. (464)

2. Книжная лавка Ѳеофила Гликсберга симъ имѣетъ честь извѣстить Почтеннѣйшую Публику, что на дняхъ получила новаго изданія съ дополненіями и указателями:

Свода Законовъ Т. X. (Законы Гражданскіе),
— — — — Т. XV. (Уложеніе о наказаніяхъ);
изъ коихъ каждый продается по 3 руб. 85 коп. сер.

Ѳеофилъ Гликсбергъ. (455)

ryum ustanowione, podrad niezwłócznie będzie utwierdzony. Warunki względem dostarczenia rzeczy do obwiązywania i pakowania służących, życzący mogą widzieć w Kommissoryackim Departamencie i w Kommissoryackich Kommissyach, w czasie posiedzień. (459)

2. Zarząd III Okręgu Korpusu Inżynierów Wojskowych osad ogłasza, że w Witebskiej Izbie Skarbowéj 23 i 27 Stycznia 1847 roku będą się odbywały targi, na przerobienie w głównym gmachu Połockiego Korpusu Kadetów zimnych kurytarzy na ciepłe, zrobienie podłogi na miejsce posadzki i pokrycie gmachów (oznaczonych na głównym planie pod lit. B, C, D.) dachówkowego dachu blachą; przeto życzący wziąć ten podrad, zechcą przybydź w wyżéj wymienione terminy do Witebskiéj Izby Skarbowéj, i złożyć wraz z prośbą, na mocy 583 art. VIII T. Zb. Pr. Wojsk., dostateczne i wolne od zaprzeczeń ewikcye na summę do 10,615 rubli srebrem, z załączeniem przytém świadectw o swym stanie i o tém iż ma prawo uczestniczyć w przedsięwzięciach handlowych. Warunki, obliczenia kosztów i plany, można widzieć w Izbie Skarbowéj przed targiem.

Prezydent, Podpółkownik od Inżynieryi Jegorów.
Członek, Kolleg. Assesor Kapusta. (457)

2. Nowgorodzka Miejska Policya ogłasza, że w tém mieście został wzięty włoczęga Jan Fiodorów, którego przymioty są następujące: urody 2 arsz. 5 cali, włosy na głowie i brwiach ciemnorusse, oczy szare, nos, gęba i podbródek zwyczajne, twarz pociągła, nieco ospowata, wąsy i broda małe, wieku lat 25 lub nieco więcéj. Dnia Grudnia 1846 roku. (458)

3. W Kijowskim Urzędzie Powszechnego Opatrzenia 23-go Stycznia następującego 1847 roku ze zwykłym we trzy dni przetargiem, będzie się przedawał dany w nim na ewikcyę przez Obywateli Zielonków i niespłacony w terminie majątek, składający się ze 112 dusz płci mężkiéj, znajdujących się we wsi Krasnicy w Radomyślskim Powiecie, z gruntem zawierającym 1020 dziesięcin 371 sążni.

Naczelnik Stołu Dmochowski. (446)

3. Grodzieńska Izba Dóbr Skarbowych ogłasza, że w Zelwiańskim Czasowym Komitecie, dnia 31-go Stycznia następującego 1847 roku, będą się odbywały targi na wzięcie w arendę, w czasie mającego bydź jarmarku w M. Zelwie, to jest od dnia 2 do 20 Lutego, poboru wagowego i miarowego od różnych produktów i rzeczy; przeto życzący uczestniczyć w targach dla wzięcia w arendę tego poboru, zechcą przybydź na nie z dostatecznemi ewikcyami.

Sowietnik Biliński.
Sekretarz Poczobut.
Kontroler Mańkowski. (454)

1. Grodzieński Rząd Gubernialny, na mocy 1023 i 1025 art. X T. Zb. Praw Cywilnych (edycyi 1842 r.), wzywa sukcessorów po Macieju Ihnatowiczu, dworzan Władysława, Konstantego i Kazimierza, oraz ich siostrę Ludwikę Ihnatowiczów (których pobyt nie jest wiadomy), dla wykupienia w sześciomiesięcznym terminie sched ziemnych, położonych w majątku Grusku w Wołkowyskim Powiecie, znajdujących się w tradycyjnéj posessyi Kollegialnego Regestratora Ignacego Kołłupajły, w summie na 1,983 rub. 42 kop. sreb. Dnia Grudnia 1846 roku.

W obow. Sekretarza Szeluta.
Za Naczelnika Stołu Czyrynowicz. (462)

OGŁOSZENIA PRYWATNE.

1. Pleban Parafialnego Dąbrowskiego Kościoła, Wiktor Rawa, testamentem w 1839 roku sporządzonym 26 Czerwca 1846 roku w Grodzieńskiéj Izbie Cywilnéj do akt wniesionym, przekazał Maryannie z Wojnów Mioduszewskiéj, dwieście rubli srebrem. Wykonawcy testamentu: Kanonik i Archidyakon X. Maliszewski, mieszkający w Sokolskim Powiecie w M. Sidrze, i Pleban Sokolańskiego Kościoła X. Wysocki nie wiedząc o miejscu pobytu Mioduszewskiéj, niniejszém ogłaszają, ażeby ona lub jéj sukcessorowie przybyli wkrótce do nich z należytemi dowodami, dla otrzymania pomienionych pieniędzy.

X. J. Wysocki, Sokolański Pleban. (464)

2. Księgarnia Teofila Glücksberga ma niniejszym zaszczyt donieść osobom interessowanym iż otrzymała nowe wydanie z dopełnieniami i potrzebnymi do tego regestrami:

Zbioru Praw T. X. (Prawo Cywilne)
— — T. XV. (Kodex Karny); których każdego cena r. sr. 3 kop. 85.

Teofil Glücksberg. (455)

2. Многочисленные опыты иностранныхъ Врачей вполнѣ удостовѣряютъ о спасительныхъ дѣйствіяхъ въ употребленіи Электро-Магнетическихъ машинъ, во многихъ хроническихъ недугахъ, какъ то: въ параличахъ и въ хроническомъ ревматизмѣ разныхъ частей тѣла; въ сильныхъ костяныхъ боляхъ венерической болѣзни; въ различныхъ нервныхъ боляхъ; въ глазныхъ болѣзняхъ, именно въ начинающейся темной водѣ; катарактѣ; пятнахъ роговой оболочки, въ глухотѣ; въ зубныхъ боляхъ; въ опухоляхъ железъ суставовъ; въ зобѣ, и въ нѣкоторыхъ недугахъ дѣтородныхъ частей, воспослѣдовавшихъ отъ разслабленія позвоночнаго столба и тѣмъ подобныхъ. Въ минувшемъ 1844 году, въ С. Петербургѣ, Г. Медико-Хирургъ *Кабатъ* устроилъ Электро-Магнетическую машину дѣйствіемъ гальванической струи, которую Военно-Медицинскій ученный Комитетъ, по надлежащемъ разсмотрѣніи нашелъ весьма полезною въ пользованіи многихъ болѣзней, и слѣдствіемъ сего введено въ употребленіе по госпиталямъ.

Основываясь на столь различныхъ опытахъ, какъ равно и на личныхъ во многихъ случаяхъ моихъ испытаніяхъ спасительныхъ послѣдствій электро-магнетической силы въ разныхъ болѣзняхъ, и посвятивъ часть времени отъ обыкновенныхъ моихъ врачебныхъ занятій, для лучшаго изслѣдованія электо-магнетическихъ дѣйствій въ врачебномъ употребленіи, устроилъ я Электро-Магнетическую машину, дѣйствіемъ гальванической струи, по образцу машины Г. *Кабата*, съ многими улучшеніями по употребленію въ вольной практикѣ; кромѣ того, выписана мною изъ Берлина новая Электро-Магнетическая машина, дѣйствующая одною силою магнита, улучшенная мною тоже къ врачебному употребленію.

Находя таковыя вполнѣ полезными въ врачебномъ употребленіи, долгомъ считаю по моему званію, объявить о томъ для общаго свѣдѣнія лицамъ страдающимъ вышеприведенными болѣзнями. Жительство имѣю въ Г. Вильнѣ, въ собственномъ домѣ на Замковой улицѣ подъ N. 19.

Медико-Хирургъ, Коллежскій Ассессоръ
Ляховичъ.

Печ. разрѣш. Исправ. долж. Вилен. Стар. Полиц. Подполковникъ и Кавалеръ Графъ Ржевускій. (403)

2. Liczne doświadczenia wielu zagranicznych lekarzy, dostatecznie przekonywają o zbawiennych skutkach użycia maszyn Elektro-magnetycznych w wielu cierpieniach chronicznych, jako to: w paraliżach i w reumatyzmach chronicznych różnych części ciała; w bolach silnych kostnych po chorobie weneryczněj; w różnych nerwowych bolach; w chorobach oczu jak to: w początkowéj jasnéj ślepocie; w katarakcie, w bielmach oczowych; w głuchocie; w bolach zębów; w wolach, w obrzęknieniach gruczołów i stawów; w cierpieniach części płciowych pochodzących z osłabienia kolumny pacierzowéj i wielu innych. W ubiegłym 1844 roku w St. Peterzburgu P. *Kabat* Medyko-Chirurg urządził maszynę elektro-magnetyczną, działającą przez wpływ strumienia galwanicznego, którą Wojenno-Medyczny uczony Komitet po należytém rozpatrzeniu znalazł wielce pożyteczną w wielu wyżéj wyrażonych cierpieniach, i dla tego wprowadzono w użycie po wszystkich szpitalach.

Polegając na tylu doświadczeniach, a również i sam mając liczne dowody zbawiennych skutków Elektro-magnetyzmu w wielu cierpieniach, poświęciłem część czasu od moich zwyczajnych lekarskich zatrudnień dla dokładniejszego zgłębienia w zastosowaniu elektro-magnetyzmu w celu lekarskim, i dla tego urządziłem maszynę elektro-magnetyczną przez wpływ strumienia galwanicznego działającą na wzór maszyny P. *Kabata*, z wielu ulepszeniami, dogodniejszémi przy w wolnéj praktyce; oprócz tego sprowadziłem z Berlina nową maszynę elektro-magnetyczną przez wpływ samych magnesów działającą, którą również ulepszyłem w użyciu lekarskiém.

Znajdując zupełnie takowe pożytecznemi w zastosowaniu w wielu powyżéj wyrażonych cierpieniach, mam za obowiązek z mego powołania podać o tém do publicznéj wiadomości dla osób szukających pomocy w podobnych cierpieniach. Mieszkam w domu własnym przy ulicy Zamkowéj pod N 19

Medyk.o-Chirurg, Kollegialny Asessor
Lachowicz. (403)

3. Подписавшійся имѣетъ честь увѣдомить Почтеннѣйшую Публику, что въ лавкѣ его при Нѣмецкой улицѣ, въ домѣ б. Шульца, полученъ транспортъ французскихъ сардиновъ, трюфлей и чернославу, малявскаго изюма, голландскаго, швейцарскаго, лимбургскаго и зеленаго сыра, заграничнаго табаку нюхательнаго (*la ferme*) въ 1 и ½ фун., разнаго мыла, духовъ: Колонь, Левандъ, Амбре, Макасаръ Факсатуаръ, и рижскаго мыла по фунтамъ Пальмъ, табаку Бульмеринга, очень хорошаго фунтъ по 20 коп. сереб., разныхъ сигаръ новой фабрики въ Ригѣ Фридрицъ и Вагнера отъ 75 коп. до 12 руб. сер. за 100 шт., свѣчей Астраловыхъ и Стеариновыхъ пудъ въ 9 руб. сер., разныхъ водокъ и ликеровъ Швейнфурта изъ Риги.

А. Лебенсонъ.

Печ. разрѣшаю Исправ. долж. Стар. Полицмейстера Подполковникъ Графъ Ржевускій. (452)

3. Podpisany ma honor zawiadomić Prześwietną Publiczność, iż w sklepie jego przy ulicy Niemieckiéj w domu b. Szulca, otrzymany nowy transport francuzkich sardynek, rozmaitych trufli, śliwek, rozynek malawskich, serów: holenderskiego, szwajcarskiego, limburskiego i zielonego; tobaki francuzkiej (*la ferme*), w 1 i ½ funtach, różnego mydła, perfum, Cologne, Levande, Ambré, Makasar, fixatoir zagranicznych, i Ryzkiego mydła palm w funtach; tytuniu Bulmeringa bardzo dobrego funt 40 gr., Cygar nowéj fabr. Fredricy et Wagner różnych gatunków od zł. 5 do 12 rub. st. za sto, świec Astralowych i Stearynowych pud po 9 r s., różnych wódek i likierów od Schwejnfurta z Rygi.

A. Lebenson. (452)

3. Нижеподписавшійся симъ извѣщаетъ Почтеннѣйшую Публику, посредствомъ троекратнаго объявленія въ Виленскомъ Вѣстникѣ, что по заключенному договору съ Г-мъ Александромъ Следзинскимъ, относительно покупки дома, состоящаго въ Г. Вильнѣ подъ N. 203 мъ, назначенъ срокъ для расчета съ его кредиторами 23 Апрѣля 1847 года; а потому всѣ, имѣющіе претензію къ имуществу Г. Следзинскаго, благоволятъ на опредѣленное число прибыть въ Г. Вильно, для окончательной раздѣлки; ибо въ противномъ случаѣ всякій подвергнетъ себѣ законамъ опредѣленнымъ лишеніямъ. 20-го Декабря 1846 года.

Клементъ Шиско, б. Свенцянскій Уѣздный Судья.

Печ. разрѣшаю: Исправляющій долж. Вилен. Стар. Полиц., Подполковникъ Графъ Ржевускій. (453)

3. Niżéjpodpisany zawiadamia Publiczność przez trzykrotną awizacyą Kuryera Wileńskiego, iż na mocy zrobionéj umowy z W. Aleksandrem Sledzińskim o kupno kamienicy w mieście Wilnie pod N. 203, założony jest termin rozliczenia się z jego kredytorami dnia 23 Kwietnia 1847 roku. Uprasza się przeto wszystkich pretensorów do funduszu tegoż Sledzińskiego iżby na dzień wskazany raczyli przybydź do Miasta Wilna dla ostatecznego rozliczenia się, w przeciwnym bowiem razie każdy ulegnie stracie prawem wskazanéj. 20 Grudnia 1846 roku.

Klemens Szyszko, b. Sędzia Ptt. Święciańskiego. (453)

2. Прибывшій въ здѣшній городъ изъ Одессы мужскій Портный, Яковъ Жарновскій, симъ честь имѣетъ увѣдомить: что въ домѣ Шульца на Замковой улицѣ, возлѣ квартиры Г. Корпуснаго Командира, открылъ свой Магазейнъ, гдѣ принимаются къ исполненію всѣ заказы на предметъ постройки мужескаго платья по послѣднему парижскому фасону; ручаясь за акуратную и скорую одѣлку своей работы, и постоянно ведя книгу, въ которую вносятся имя и мѣра производимой работы, въ состояніи онъ на вторичное востребованіе, высылать безъ замедленія новые заказы.

Печ. разрѣш. Исправ. долж. Вилен. Стар. Полиц. Подполковникъ Графъ Ржевускій. (456)

2. Przybyły z Odessy do tutejszego miasta Krawiec męzki, Jakób Żarnowski, ma zaszczyt uwiadomić: że w domu Szulca, przy ulicy Zamkowéj obok kwatery JW. Korpusnego Jenerała, otworzył swój Magazyn krawiecki, gdzie się przyjmują wszelkie obstalunki przygotowania garderoby męzkiéj, według najświeższéj mody żurnałów paryzkich; a zaręczając za akuratne i prędkie spełnianie poruczanych mu kommissów, według życzenia może dostarczyć i materijał potrzebny do robot. Przytém prowadząc księgę, w któréj się zapisuje imie osoby i miara sukień, jest w stanie na każde późniejsze wezwanie wysyłać żądającym bez wszelkiéj mitręgi lub zawodu, nowe obstalunki. (456)

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Глюксберга, — печ доз. 31-го Декабря 1846 г. Испр. долж. Цензора и Кав. *А. Мухинъ*

O SKŁADZIE HANDLOWYM

WYROBÓW

FABRYCZNYCH, RZEMIEŚLNICZYCH

TUDZIEŻ PŁODÓW

SZTUK PIĘKNYCH.

Na przedstawienie P. Ministra Skarbu, w skutek postanowienia Komitetu PP. Ministrów, JEGO CESARSKA Mość dozwolić raczył Radcy Dworu i pierwszéj gildy Kupcowi Woroninowi, i Kollegialnemu Assesorowi Lubowidzkiemu, zawiązać Towarzystwo przez akcye, w celu założenia w obu Stolicach Cesarstwa, Składu handlowego wyrobów Fabrycznych, Rzemieślniczych, tudzież płodów Sztuk pięknych, na zasadzie przez nich ułożonéj, i w dniu 27 Lipca 1845 roku przez NAJJAŚNIEJSZEGO PANA zatwierdzonéj ustawy.

Założyciele wspomnionego Towarzystwa, rozpoczynając pierwiastkowe działania w celu jego uorganizowania, poczytują za obowiązek udzielić Publiczności, wiadomość o naturze i główniejszych zasadach swego przedsięwzięcia.

W Państwie Rossyjskiém znajduje się wielu celujących fabrykantów, rzemieślników i artystów, których rękodzieła i płody w niczém nie ustępują zagranicznym, pod względem piękności, trwałości i starannéj roboty; lecz wielu z nich zostaje w ukryciu, a dla braku własnych środków przygotowania i zbycia nowych płodów, widzą się pozbawionymi możności wydoskonalenia i rozwinięcia przedsięwziętego przemysłu. Nie brakuje nam zdolnych rzemieślników, lecz ci nie mając sposobu na założenie własnych warsztatów, stają się wiecznemi sługami drugich, którzy częstokroć winni im są całe swe bogactwo i sławę. Niektórzy chociaż odważają się sami zakładać warsztaty, ale jako Publiczności nieznani, zmuszeni są pracować za szczupłą płacę, że tak powiémy, za kawałek chleba, dla magazynów zyskujących ogromne procenta. Kupujący zwykle nie pyta o nazwisko fabrykanta, lub rzemieślnika, jakby mniemał, że wiadomy kupiec, handlujący temi lub owemi towarami, jest zarazem ich producentem, tym więc sposobem publiczność znając tylko kupca, i nie troszcząc się wcale o imię fabrykanta, nietylko że tego ostatniego nie zachęca i nie wspomaga, lecz owszem czyni go całkiem zależnym od kupca, który pracę jego i talent wyłącznie na swoją tylko usługę i korzyść obraca. Wielu producentów nie mając obstalunków, oddają swoje wyroby na komisową przedaż do rozmaitych sklepów, gdzie nie tylko biorą od nich zbyt wiele, ale nadto przez samowolne podwyższenie ceny, utrudzają przedaż i tamują ich odbyt z wyraźną szkodą właścicieli. Tymczasem niedostatek przytępia zdolności; licha za pracę nagroda, nie wystarczająca na opędzenie nieodzownych potrzeb, odbiera do dzielnéj pracy ochotę, pogrąża w nędzy całe rodziny i częstokroć do niemoralności prowadzi.

Właściwym zamiarem utworzenia niniejszego Towarzystwa, jest zbliżyć Publiczność z producentami, dla podania ostatnim możności produkowania i zbywania swych wyrobów i płodów z mniejszym nakładem, a tym samym za mniejszą i przystępniejszą dla ogółu cenę, oraz dla zachęty i rozprzestrzenienia w Rossyi przemysłu fabrycznego.

Dla dopięcia tego, mamy trzy główne zamiary:

1) Otworzyć w obu Stolicach stałe wystawy wszelkiego rodzaju krajowych wyrobów i płodów Sztuk pięknych, wespół z wzorowemi zagranicznemi.

2) Przyjmować je na kommisową przedaż, za opłatą dwóch tylko procentów.

3) Udzielać pożyczkę za $1/2$ % miesięcznie na zastaw przyjętych w komiss wyrobów, do czasu

ch sprzedania, producentom potrzebującym pomocy i rzeczywiście zasługującym na nią.

Pierwotny na ten przedmiot kapitał Towarzystwa, ma się składać z pół miliona rubli srebrnych, przez wypuszczenie w obieg za gotowe pieniądze 5,000 akcyi po sto rubli za każdą; lecz w późniejszym czasie, z rozszerzeniem działań Towarzystwa, wolno jest powiększyć ten kapitał, wypuszczeniem nowych seryj akcyi, na taką summę, jaka przez ogólne zgromadzenie akcyonaryuszów uznana będzie za potrzebną, i przez Rząd zatwierdzoną zostanie.

Zarząd Towarzystwa będzie poruczony Dyrektorom zdolnym, doświadczonym i mającym zupełne zaufanie akcyonaryuszów, którym zostawia się prawo nietylko wyboru tych osób, lecz też ciągła kontrola ich działań, oblikwidowanie intesów Towarzystwa, oznaczenie ilości dywidendy przypadającéj na akcye z czystych jego zysków, oraz prawo wspólnego naradzania się, nad wyszukaniem środków i sposobów ku łatwiejszemu i dogodniejszemu rozwinięciu i prowadzeniu handlu i działań Towarzystwa.

Po ogłoszeniu pokrótce w główniejszych gazetach zasad i ustawy Towarzystwa, rzecz ta znalazła tak dobre i ogólne przyjęcie, jak się tego można było spodziewać po światłéj Publiczności, umiejącéj czuć i oceniać całą ważność i pożytek tego przedsięwzięcia. Wielu z najlepszych fabrykantów, rzemieślników i artystów, nietylko krajowych, lecz i zagranicznych, oświadczyło chęć przysłania płodów swych na wystawę i sprzedaż w Składzie Handlowym, a zaś z wewnętrznych Gubernji otrzymano liczne odezwy od Obywateli, Urzędników i Kupców, z potrzebowaniem różnych z tegoż Składu towarów.

Wszystko to dowodzi ogólną potrzebę najrychlejszego urządzenia Towarzystwa, a tém samém zapowiada mu kredyt, pomyślność i postęp na przyszłość. Że jednak bardzo być może, iż niektóre osoby, zwłaszcza z kapitalistów, skutkiem nowości tego przedsięwzięcia, nie zupełnie zgłębiły wszystkie jego szczegóły, albo też zrażeni poniesieniem strat, w innych mniéj więcéj śmiałych, lub też źle prowadzonych towarzyskich przedsięwzięciach, usuwają się i od teraźniejszego; —założyciele zatém uznali za potrzebne dla większego rozjaśnienia swéj zasadniczéj w tym przedmiocie idei, wyłożyć tu pokrótce główne korzyści i dogodności, jakie z działań Składu Handlowego wyniknąć mogą i powinny.

Korzyści Producentów. Ciągła wystawa w Sładzie Handlowym wyrobów krajowych, posłuży dla fabrykantów, rzemieślników i artystów za najlepszą rekomendację, którzy pozyskawszy przez to imię i wziętość u Publiczności, mogą otrzymać nietylko prędszy odbyt gotowych już swych płodów i wyrobów, ale też i obstalunki na przyszłość, które podadzą im możność powiększenia i urozmaicenia swoich zakładów, ze znacznym i niezawonym zyskiem.

Zebranie w jedno na wystawie wyrobów różnych, warsztatów rozmaitego rodzaju i gustu, dobroci, może stać się dla producentów szkołą dla udoskonalenia nadal swych płodów, już przez zapatrywanie się na dobre wzory i przez naśladowanie ich zalet, lub nowych pomysłów: już to przez porównanie dzieł rozmaitych w tymże rodzaju mistrzów i unikania dostrzeżonych z nich wad i niedostatków, — nakoniec producenci i tę jeszcze mogą mieć korzyść, iż się nauczą lepiéj poznawać gust i potrzebę Publiczności, od których trafnego pojęcia, zwykle cała ich wziętość i odbyt zależy.

Przedaż wyrobów przyjmowanych w komiss do Składu Handlowego z opłatą tylko 2%, ułatwi producentom sposobność zbycia swoich płodów, nie tylko w kraju, lecz i za granicą, gdzie Skład Handlowy będzie miał swoich kommisantów i korrespondentów, Przytém producenci unikną uciążliwych wydatków na utrzymanie Sklepów Handlowych, lub też na opłatę znacznych procentów magazynom handlowym, którym towary swoje na przedaż kommisową poruczają. Oprócz tego, każdy fabrykant, rzemieślnik i artysta, oddając swoje płody na sprzedaż, może otrzymać od Składu Handlowego pieniężną pożyczkę za pół-procentu na miesiąc; i tym sposobem ożywiwszy martwy swój kapitał, zawierający się w niesprzedanych wyrobach, będzie się starał nadal utrzymywać swoje zakłady własnym kosztem, nie szukając ciężkiego i często trudnego do znalezienia kredytu.

Nakoniec, z urządzeniem Składu Handlowego, ułatwi się dla wielu producentów możność dostania potrzebnych dla ich fabryk i warsztatów wszelkich najnowszych rysunków, modeli, wzorów, ma-

terjałów, instrumentów, machin i t. p., wszystko to bowiem, albo będą mogli znaleźć w Składzie handlowym, albo za pośrednictwem jego sprowadzać od wiadomych osób.

Korzyści Kupców. Przedaż wyrobów rozmaitego rodzaju pójdzie nierównie prędzéj i z większą korzyścią dla kupców, dla tego, iż ci mając pewność otrzymania ze Składu handlowego różnych towarów po cenach fabrycznych, unikną niepotrzebnych wydatków na sprowadzenie ich przez kommissantów, którzy pobierając za to dla siebie ogromne procenta, podwyższają tém samém cenę wyrobów i wyprzedaż ich utrudzają. Z założenia Składu handlowego skorzystają mianowicie kupcy na prowincji zamieszkali ponieważ będą mogli wypisywać ze Składu wszystkie potrzebne im towary, zamiast ponoszenia jak dotąd wielkich strat na odległą drogę do Stolicy lub do wiadomych im fabrycznych zakładów, dla zakupienia wyrobów, lub też na wypisanie onych przez korrespondentów, nie zawsze odpowiadających położonemu w nich zaufaniu. Kiedy wzmiankowane potrzebowania powiększą sie również na wyroby i płody zagraniczne, dozwolone naszą taryfą, tedy dla wypisywania takowych przedmiotów, Skład handlowy będzie utrzymywał w różnych zagranicą miejscach, zaufanych kommissantów, którzy zajmą się też zarazem przedawaniem tam naszych wyrobów, poruczonych im przez Skład handlowy na kommisyjną wyprzedaż.

Korzyści nabywców. Mieszkańcy Stolic będą mogli zakupywać lub też obstalowywać w Składzie handlowym wszystko co im będzie potrzeba, podług swego wyboru, bez żadnego targu, bez oszukaństwa i za umiarkowaną, na każdym przedmiocie wyrażoną cenę.

Mieszkańcy innych miast będą mogli wypisywać ze Składu handlowego, polegając z pełną ufnością tak na wyborze jak i na rzetelnéj dostawie, potrzebne do ich użycia wyroby, rzeczy nowego gustu i najpiękniejszéj roboty, których nie można dostać w gubernialnych i powiatowych miastach.

Wrazie, jeżeli kto zapotrzebuje znaczną ilość wyrobów, i takowych w Składzie handlowym i kupieckich Magazynach wcale nie będzie, albo nie w żądanéj ilości, tedy Skład handlowy będzie sam czynił obstalunki u najlepszych fabrykantów i rzemieślników, podług wskazanego przez potrzebującego wzoru i za fabryczne ceny.

Korzyść Państwa. Widok na stałéj wystawie w handlowym Składzie wszelkiego rodzaju tak krajowych jako i zagranicznych wyrobów, odznaczających się bądź szczególną swą dobrocią i gatunkiem, bądź też pięknością wykończenia i trafnym pomysłem: musi koniecznie wzbudzić w producentach emulacyą, rozwinąć i udoskonalić w Rossji przemysł fabryk i rękodzieł, tak, iż z czasem nie tylko zniknie potrzeba sprowadzania z zagranicy wielu wyrobów, ale owszem niektóre celniejsze krajowe wyroby znajdą korzystny tam odbyt, a mianowicie na Wschodzie.

Pożyczanie pieniędzy na zastaw, składający się z wyrobów, podając środki łatwiejszego odbytu z pewną korzyścią dla produkujących, skutecznie się przyłoży tak do podtrzymania istniejących już fabryk i rzemieślniczych zakładów, jako też do otwierania nowych, wywołując tym sposobem z niewiadomości i podźwigając z ubóstwa wielu prawdziwie uzdatnionych artystów i rzemieślników.

Skoro się powiększy liczba fabrykantów i rzemieślników, wraz z udoskonalonemi warsztatami i zakładami: powiększą się też zaroby handlu i wzrośnie liczba zbywających; ztąd powiększy się dochód skarbu i miast, gdyż zaczną wpływać znaczniejsze summy za opłatą gildyjnych i cechowych powinności, oraz cła za wysyłane za granicę wyroby; nadto, nastręczy się dogodność dla kupujących przez zniżenie ceny towarów. Słowem, działania handlowego składu, powinne przynieść nader ważne i mnogie pożytki.

Korzyść Akcyonaryuszów handlowego składu nieulega żadnej wątpliwości, gdyż: naprzód, wnosząc kapitały swoje, nienarażają ich wcale na ryzykę lub niebezpieczeństwo zupełnéj utraty; jak to może się łatwo przytrafiać w przedsięwzięciach innego rodzaju; całość albowiem kapitałów oparta będzie na dostatecznéj wartości wziętych na ewikcyę wyrobów, a całość tych ostatnich na zaasekurowaniu w Towarzystwie ogniowém; tym sposobem nie można przypuścić najmniejszéj nawet straty, gdyż przedsięwzięcie to oparte jest na wspólnych potrzebach, dogodnościach i pożytkach; ztąd więc wypada, iż można najzupełniejszą mieć pewność, że złożone na ten przedmiot kapitały, zostaną właścicielom powrócone; powtóre, że nim takowe po-

wrócenie kapitałów nie nastąpi, akcyonaryuszowie czyli lokatorowie będą co rok pobierali z czystych dochodów towarzystwa znaczne procenta czyli tak zwaną dywidendę, przez co powiększy się o kilka razy pierwiastkowa wartość akcyj, a zatém i sam kapitał lokatora; potrzecie, że po powróceniu kapitału do rąk lokatora, procenta te będą się otrzymywały już od nominalnéj tylko wartości akcji.

Dochod Handlowego Składu i dywidendy na akcye będzie powstawał z procentów za kommis i od kapitału Towarzystwa, pożyczanego na ewikcyą wyrobów. Chociaż ten kapitał w obiegu swoim będzie liczony po 6% na rok, lecz mając na względzie tę okoliczność, że rzeczy zostawione na umówiony termin, mogą bydź sprzedane w najkrótszym czasie, i że rozrachunek z procentów będzie się czynił, na mocy 17 § Ustawy, nie inaczéj jak co pół miesiąca; można się więc spodziewać, że tak ciągły i kilkakrotny obrót kapitału, przyniesie też znacznie powiększone procenta. Nie mniejsze też zaręcza korzyści i ta okoliczność, iż chociaż Skład Handlowy za kommisową wyprzedaż będzie pobierał nie więcéj nad dwa procenta od szacunkowéj ceny złożonych rzeczy gdy atoli ogólna szacunkowa summa tych rzeczy, z powodu rychłéj sprzedaży i ponawiania terminów ewikcji nie sprzedanych wyrobów, będzie miała kilkakrotne w rok obróty, przeto tyle też razy przyniesie pomienionych dwa procenta. Nadto dodawszy jeszcze do tego oddzielny i znaczny artykuł kommisowego dochodu Towarzystwa, jaki będzie wpływał za obstalowanie i sprowadzenie wyrobów, oraz za sprzedaż ich za granicą, tedy łatwo sobie przedstawić, że te procenta, będą zupełnie dla każdego w szczególności właściciela i kupującego mało znaczące, Towarzystwu przyniosą jednak dochody, mogący uczynić znaczne summy.

Nakoniec założyciele Towarzystwa zawiadamiają szanowną Publiczność, iż lista subskrybcyjna pozostałéj ilości nierozkupionych jeszcze akcji, będzie otwartą dla życzących nabydź je do 1-go Czerwca ter. roku, tak u nich samych jakoteż w Biórze handlowego domu Negocyanta K. Riwa i Komp. (*) Nabycie to może się uskuteczniać na zakryślonych w Ustawie prawidłach, a mianowicie: 1) Jedna osoba może zamówić nie więcéj nad 200 akcji, przesyłając swe żądania przez pocztę lub objawiając osobiście; przyczém należy wymienić urząd, imie własne i ojca, nazwisko i miejsce pobytu. 2) Opłata za akcye rozkłada się na dwie równe części, to jest: piérwsza połowa summy za wzięte akcje, wypłaca się wraz przy zamówieniu, ostatnia zaś po zamknięciu listy subskrybcyjnéj w naznaczony termin, o którym będzie objawiono osobno; życzący mogą też całą summę wnieść jednorazowie. Tymże prawidłem ulegają i założyciele na całą ilość wziętych przez nich akcji. 3) należne za akcje pieniądze akcjonaryusze wnosić do Towarzystwa gotówką lub mogą bankowemi biletami. 4) Z przyjęcia pieniędzy i biletów wydają się drukowane kwity za podpisem jednego z założycieli i za pieczęcią Towarzystwa, stosownie do § 40 Ustawy Towarzystwa. Takowe kwity zastępują czasowie miejsce zamówionych sobie akcji, których rozdanie nastąpi dopiéro po zamknięciu listy i wypłaceniu całéj należności za akcje przypadającéj. 5) Pieniądze, wnoszone przy zamówieniu akcji, natychmiast będą wysłane na procent do jednego z kredytowych zakładów Państwa, z warunkiem ażeby bilety na te summy były wydane na imie Towarzystwa Składu Handlowego, a wypłata pieniędzy za nie uskutecznioną była na zasadzie § 59 Ustawy Towarzystwa, to jest: nie piérwiéj aż po urządzeniu stałego zarządu Towarzystwa, i nie inaczéj jak w skutek objawionego żądania bądź przez pismo, bądź przez stosowny nadpis na blankach biletów, podpisanego najmniéj przez trzech Dyrektorów Zarządu z liczby tych, którzy wybranemi będą ogólnym Zgromadzeniem Akcjonaryuszów. 6) Wypadające według Bankowych prawideł procenta za piérwszą połowę pieniężnéj opłaty, uskutecznionéj wraz przy zamówieniu akcji, będą zaliczone do pozostałéj drugiéj części opłaty, o któréj terminie nastąpi w swoim czasie, zawiadomienie, stosownie do § 38 Ustawy Towarzystwa.

Jeżeliby zaś Towarzystwo nie przyszło do skutku, w takim razie wniesiony za akcye, kapitał powrócony będzie akcjonaryuszom całkowicie i z procentami za czas upłyniony, bez żadnego potrącenia poniesionych przez założycieli wydatków.

---

*) Adresy do Osób, przyjmujących zamawienia akcji, są następujące:

1) *Леонарду Осиповичу Любовидскому, въ Санктпетербургѣ, у Гвардейскаго Экипажа, въ собственномъ домѣ.*

2) *Иностранному Гостю Карлу Осиповичу Рива въ Санктпетербургѣ на углу Морской и Гороховой улицы, въ домѣ Лерха.*

3) *Въ Контору Московскаго откупщика Надворнаго Совѣтника Степана Дмитріевича Воронина, въ Москвѣ на Пречистенкѣ, въ собственномъ домѣ.*

Wilno. DRUKIEM TEOFILA GLÜCKSBERGA. *Wolno drukować 10 Maja 1846.* JAN WASZKIEWICZ.

OGŁOSZENIE PRENUMERATY.

Niżéj podpisany oddaje do druku:

DZIEJE KOSCIOŁOW WYZNANIA HELWECKIEGO W LITWIE,

od początków reformacyi, aż do nowszych czasów.

Dzieło to składać się będzie z 55 — 60 ściśle, na welinowym papierze, drukowanych arkuszy, w dwóch tomach, i ozdobionem zostanie kilku rycinami. Prenumeratę na nie wynoszącą 4. Talary, zbierają wszystkie krajowe i zagraniczne księgarnie i drukarnia w Poznaniu na Garbarach pod Numerem 45.

Główna treść dzieła jest następująca:

Część I.

Rozdział I. Początki i szerzenie się reformacyi w Litwie od r. 1517 — 1548. Usposobienie umysłów do jéj przyjęcia. Drogi, któremi się mimo czujności duchowieństwa wkradała. Pobyt królewicza Zy. Augusta w Wilnie (1544) przyczynia się do jej wzrostu. Pierwsze wyraźne ślady odszczepieństw od kościoła katolickiego. Abraham Kulwa. Kaznodzieje Zygmunta Augusta Jan Koźmińczyk i Wawrzyniec z Prasznicza powstają w Wilnie z ambony przeciw nauce kościoła katolickiego. Usiłowania Zygmunta I. i Duchowieństwa w przytłumianiu nowych opinii religijnych nadaremne, paraliżowane przez Zygmunta Augusta, z którego biblioteki wileńskiej rozchodzą się dzieła Lutra, Kalwina i innych po wielu rękach.

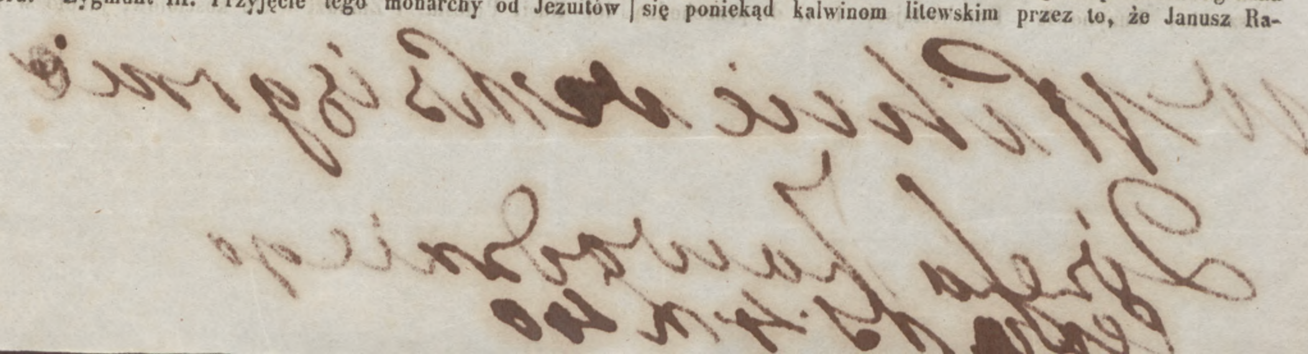
Rozdział II. Rozkrzewienie się wyznania helweckiego po właściwéj Litwie, Białej-Rusi, Polesiu i Żmudzi, od r. 1548 — 1569. Mikołaj Czarny Radziwiłł, wojewoda wileński, Mikołaj Rudy (rufus) Radziwiłł, brat królowéj Barbary, hetman w. litewski przyjmują wyznanie helweckie, zakładają kościoły tego wyznania po obszernych dobrach swoich, sprowadzają do Litwy wielu rozsiewaczy nowej nauki, jakoto: Wawrzyńca Krzyszkowskiego, Tomasza Falkoniusza, Szymona Zaczyca z Proszowic, Marcina Czechowicza, którego dla obeznania się bliżéj z dogmatami i liturgią tego wyznania do Szwajcaryi wysyłają, Wędrychowskiego i innych i pociągają swoim przykładem i wpływem potężnym, możniejsze domy i drobną ślachtę katolicką i trzymającą się cerkwi wschodniej do kalwinizmu. Kiszkowie, Słuszkowie, Zawiszowie, Wiśniowieccy, Pacowie, Abramowiczowie, Wołłowiczowie, Ogińscy, Chlebowiczowie, Zienowiczowie, książęta Prońscy, Hołowczyńscy, Sapiehowie, Wojnowie, Talwoszowie, Puzynowie, Dorohostajscy i. t. d. przechodzą do wyznania helweckiego i wznoszą mu nowe kościoły, albo też oddają dawne cerkwie greckie, i kościoły katolickie. Cała Litwa i Żmudź zreformowana. Smutny stan w prowincyach tych kościołów katolickich, Pierwszy synod helwecki w Wilnie 1557. roku. Wycieczki Pawła Wergeryusza sławnego nowatora do Litwy. Opór stawiany tu reformacyi przez wyższe duchowieństwo i Dominikanów. Łączenie się różnowierców litewskich z koronnymi. Blandrata u Radziwiłła Czarnego. Zbór wileński wysela delegowanych na synód w Książu w Małéj Polsce r. 1560 odprawiony. Blandrata rozsiewa schizmę w kalwinizmie, która się na Polesie i do Litwy przedziera. Wstręt Radziwiłła Czarnego i powody do niego w łączeniu się ściślejszem z kalwinami koronnymi. Radziwiłł sprowadza drukarnią do Brześcia, wydaje biblią i rozmaite dzieła liturgiczne, lub też w duchu swego wyznania pisane. Umiera dnia 28 Maja 1565. roku. Zasługi jego dla Kalwinizmu położone. Mikołaj Radziwiłł hetman w. litewski, książę na Birzach i Dubince staje na czele kalwinizmu w Litwie. Jego zabiegi o rozszerzenie swego wyznania. Schizma pomiędzy kalwinami litewskimi wniesiona przez Leliusza Socyna i Blandratę do Polski, rozkrzewiona w Litwie przez Piotra z Goniądza, Marcina Czechowicza i Wawrzyńca Krzyszkowskiego. Na jéj czele stawa Jan Kiszka z Ciechanowic, starosta Żmudzki, jeden z najbogatszych magnatów litewskich. Synód w Brześciu litewskim w r. 1558 złożony w zamiarze przytłumienia nowéj nauki oTrójcy ś. i Chrzcie. Obrońcy najgorliwsi kalwinizmu przeciw niéj, Jan Chodkiewicz stolnik (dapifer) W. X. L. i Szymon Zacyusz, pierwszy senior dystryktu wileńskiego. Synod Socyan w Węgrowie (1565), gdzie chrzest małych dzieci odrzucony. Nadaremne usiłowania kalwinów przeciągnienia Socyan do swego wyznania. Ostatni zabierają kalwinom w Litwie, Białéj-Rusi, Polesiu, i Żmudzi wiele kościołów, jakoto w Za-

w Wilnie w księgarni
Józefa Zawadzkiego
cena rs. 4 k. 40

sławiu, Łosku, Biały, Mordach i t. d., jednają sobie mnóstwo zwolenników w wyznaniu helweckiem, wdzierają się do wszystkich kościołów helweckich, podkopując naukę o Trójcy ś.

Rozdział III. Zaprowadzenie Jezuitów w Wilnie r. 1569. Ich walki z różnowiercami od r. 1569 — 1586. Jakub Wujek. Otworzenie szkół jezuickich i przyciąganie do nich dzieci wyznawców kościoła wschodniego i kalwińskiego. Dysputy z rożnowiercami, Andrzej Trzecieski i Andrzej Wolan. Jezuici nawracają wielu do kościoła katolickiego. Kalwini lit. zatrworzeni temi korzyściami swego nieprzyjaciela postanawiają przystąpić do dawno ukartowanéj unii polityczno-religiinéj z różnowiercami koronnymi. Łączą się na Synodzie wileńskim dnia 2. Marca 1570. z Lutrami litewskimi za staraniem Mikołaja Radziwiłła, het. w. lit. Synód sandomirski r. 1570. Udział w nim kalwinów litewskich. Synód krakowski d. 29. Września 1573. Na nim od kalwinów litewskich znajdują się Stanisław Sudrowski i Tomasz Gałecki. Śmierć Zygmunta Augusta. Zabiegi kalwinów lit. aby po nim wsadzić na tron kalwina, albo W. Kniazia moskiewskiego niweczy Montluc, poseł francuzki i Commendoni, nuncyusz papieski. Stefan Batory sprzyja Jezuitom, którzy odtąd prowadzą z różnowiercami w Litwie zaciętą walkę. W wojnie moskiewskiéj łupione z ich nasadzenia zbory, znieważani i krzywdzeni duchowni kalwinscy. Marcin Laterna, Jezuita nawraca w obozie królewskim pod Pleskowem wielu różnowierców. Wyniesienie szkół jezuickich, w Wilnie, mimo oporu kalwinów, do rzędu akademii. Założenie kollegiów jezuickich w Połocku, Rydze, Dorpacie, Grodnie. Skarga nawraca synów Mikołaja Czarnego Radziwiłła, którzy wypędzają z obszernych dóbr swoich ministrów wyznania helweckiego. Zwawa polemika Kalwinów z Jezuitami. Wolan, Łasicki, Chrząstowski, Sudrowski; Skarga, Smiglecki, Jurgiewicz, Wega, Quirin Cnogler, St. Grodzicki i t. d. Jezuici pobudzają pospólstwo do gwałtów przeciw różnowiercom. Skargi Kalwinów na Jezuitów do Batorego, który wydaje surowy nakaz, aby Jezuici spokojnie się zachowywali. Śmierć Mikołaja Radziwiłła het. w. lit. zadaje cios ogromny kalwinom lit. Jerzy Radziwiłł, biskupem wileńskim. Walki jego z różnowiercami, w których mu Jezuici pomagają, pali księgi kalwińskie. Jezuici rozsyłają missye swoje w różne strony Litwy, nawracają po jarmakach, odpustach, wyprawiają scenicze widowiska, ujmując sobie tłumy, rozrzucają dzieła ascetyczne i polemiczne, w których ohydzają znamienitszych nauką lub znaczeniem różnowierców, urywając ostanich wszelkiemi, częstokroć dziwnemi sposobami. Kalwini w zamiarze oparcia się temu zakonowi, składają pod przewodnictwem Krzysztofa Radziwiłła wdy wileńskiego, synód r. 1585. w Wilnie, na którym usiłują, acz nadaremnie, połączyć się z Lutrami. Śmierć Batorego. Stan kościoła wyznania helweckiego w Litwie w czasie jego zgonu.

Rozdział IV, Dalsze walki Jezuitów z różnowiercami; od r. 1586 — 1632. Zabiegi Dyssydentów litewskich, aby podczas bezkrólowia, osłabić, albo też całkiem rugować zakon ten z Litwy. Szlachta kalwińska, cerkiewna i socyańska, pragnie ujrzeć na tronie polskim W. kniazia m. Fiedora. Zygmunt III. Przyjęcie tego monarchy od Jezuitów wileńskich 1589. Plan wytępienia różnowierców. Lew Sapieha. Pomnożenie się kollegiów jezuickich w Litwie, a przez nie ucisków Kalwinów. Ci zamierzają szkoły swoje wileńskie wynieść do rzędu akademii. Niweczą zamiar ich ten Jezuici, wyjednawszy sobie zakaz u Zygmunta III. Jezuici przełamawszy w Litwie Kalwinów, zamierzają teraz kościół wschodni z zachodnim w téj prowincyi połączyć. Krótki rys dziejów tego kościoła w Litwie od Władysława Jagiełły do Zygmunta III. Opis synodów brzeskich 1594 i 1596, podług źródeł katolickich i cerkwi wschodniéj. · Erazm Smotrycki. Zaprowadzenie kalendarza Gregoryańskiego i walki o niego, do których Kalwini litewscy wpływają. Książę Konstanty Ostrogski. Latoś. Akademia i drukarnia w Ostrogu. Kozacy brykają, pierwsze owoce unii. Kalwini litewscy za pośrednictwem X. Krzysztofa Radziwiłła, Abramowicza i innych zamyślają o konfederacyi z wyznawcami cerkwi wschodniéj przeciw wyznaniu panującemu. Jezuici połączywszy w Litwie kościół wschodni z zachodnim, niespuszczają z oka różnowierców, coraz bardziej i rozmaitemi sposobami ich gnębiąc. Synód w Toroniu 1595 r. Udział w nim Kalwinów litewskich. Projekt unii religiino - politycznéj dyssydentów z wyznawcami cerkwi wschodniéj, popierany przez X. Konstantego Ostrogskiego. Konfederacya wyznawców cerkwi wschodniéj z dyssydentami w Wilnie r. 1599 dokonana. Szczegółowy jéj opis i zdarzeń podczas niéj zaszłych. Niezgody między duchownymi kalwinskimi w Wilnie. Chrząstowski, Popowski, Daniel. Wiek 17. zaczyna się nieszczęśliwie dla kalwinów litewskich. Kollegia jezuickie się mnożą, w Smoleńsku, Krozach, Nowogrodku i t. d. Najcelniejsze podpory kalwinizmu w Litwie, Krysztof Radziwiłł, wda wileński hetman w. lit. Naruszewicz, kasztelan żmudzki, Mikołaj Dorohostajski, wda połocki, Jan Abramowicz, wda smoleński, Alexander, Xżę Pruński, kasztelan trocki, Krysztof Zienowicz wda brzeskolitewski, a z uczonych Wolan, Łasicki i inni schodzą z tego świata. Województwo wileńskie dostaje się w ręce Karóla Chodkiewicza het. w lit. katolika. Toż samo inne senatorskie krzesła przechodzą w Litwie do familii katolickich. Prześladowania. Skargi na nie Kalwinów na sejmie 1603 r. Janusz Radziwiłł ma udział w buncie Zebrzydowskiego i pociąga swoim przykładem wielu współwierców do tej wojny domowéj. Zburzenie zboru kalwinskiego w Wilnie przez uczniów jezuickich. Szwykowski zanosi o to żałobę do Zygmunta III. powracającego na Wilno z oblężenia Smolenskiego. Upominanie się Janusza Radziwiłła na sejmie 1613 roku o krzywdy współwiercom jego wyrządzane. Smutny stan Kalwinów litewskich. Przechodzenie wielu z nich do kościoła katolickiego i przyczyny tego przechodzenia. Synód wileński Kalwinów r. 1614 przedsiębierze środki zaradcze, aby zapobiedz apostazyom w kościele swoim. Oświata i nauki chylą się kn upadkowi między kalwinami lit. Jezuici korzystają z tego. Dysputy z Jezuitami. W Litwie mnoży się wiele klasztorów wszelkich reguł, kościołów katolickich i uniackich i otacza zewsząd kościoły kalwinskie. Uniaci, mianowicie Józefat Kuncewicz i Melecyusz Smotrycki, wojują i urywają Kalwinów. Ubytek kościołów helweckiego wyznania nagradza się poniekąd kalwinom litewskim przez to, że Janusz Ra-

dziwiłł pojąwszy w małżeństwo dziedziczkę ostatnią książąt Słuckich, w obszernych jej dobrach Słucku, Kopylu i t. d. nowe zbory pozakładał i dotował. Zatargi ciągłe unii z kościołem wschodnim, w których Kalwini litewscy udział mają. Znamienici polemicy uniaccy. Śmierć i pogrzeb Janusza Radziwiłła. Synody Kalwinskie w Wilnie 1621. 25. 26. 27. 28 roku. Kalwini litewscy organizują się na nich wewnętrznie i radzą o oporze wyznaniu panującemu. Skarga Dyssydentów na sejmie r. 1627 przez Krzysztofa Radziwiłła het. pol. lit. podana, w któréj cierpienia Dyssydentów za Zygmunta III. obszernie opisane. Śmierć Zygmunta III. Obraz stanu Kalwinów lit. i w ogólności wszystkich Dyssydentów polskich w czasie jego zgonu.

Rozdział V. Sejmy konwokacyiny, elekcyiny i koronacyjny zaburzone przez Dyssydentów i wyznawców cerkwi wschodniéj. Krzysztof Xże Radziwiłł. Rozmaite grawamina i dezyderya na sejmy te podane, a między innemi, aby Jezuici z Wilna byli wygnani. Władysław król szwedzki uspakaja Dyssydentów, zapewniając im wolność religijną według obmowy konfederacyi warszawskiéj 1572 roku. Burzliwy sejmik w Brześciu litewskim, protestacya na nim przeciw Dyssydentom. Krysztof Radziwiłł wojewodą wileńskim. Nieukontentowanie ztąd katolików, które on nieroztropnem postępowaniem swojem powiększa. Swawola uczniów jezuickich. Zburzenie zboru kalwinskiego w Wilnie. Sprawa o to. Mniszki przy kościele ś. Michała. Pogrzeb Przypkowskiego kalwina, daje powód do nowego rozruchu w Wilnie. Kłótnie X. Krysztofa Radziwiłła z Dominikanami wileńskimi. Dekret sejmowy. Zbór wileński za miasto przeniesiony. Ministrowie Jurski, Łabędzki, Hartlibiusz z kraju wygnani. Śmierć Xcia Krysztofa Radziwiłła het. w. litews. Prześladowania kalwinów lit. Rozpusta uczniów jezuickich. Colloquium charitativum w Toruniu, udział w niem i przygotowania nań kalwinów lit. Konwokacya w Orli. Prożba do króla. Bunt Chmielnickiego. Chmielnicki, Wychowski. Wojna szwedzka. Bogusław i Janusz Radziwiłłowie. Łączenie się Kalwinów lit. z Szwedami. Wojna z Moskwą. Pokoj w Oliwie. Kalwini lit. utracają wiele zborów, zwłaszcza na Rusi-Białéj. Wielu z nich przechodzi do kościoła katolickiego. Janusz Radziwiłł umiera; nieletnia córka jego Marya Anna. Obawa i zabiegi kalwinów lit. aby nie poszła za katolika. Idzie za swego Stryja Bogusława Radziwiłła wielkorządzcę Prus wschodnich. Jan Kazimierz składa koronę. Rzut oka na stan Kalwinów litewskich pod ostatnim z Wazów. Sejm elekcyiny, na który kalwini litewscy wysełają z synodu wileńskiego delegowanych, aby się upomnieli o wydarte prawa i swobody. Dyssydenci polscy podają prośby do elektora brandeburskiego, aby sprawę ich przez posła swego w Warszawie popierał. Zawiedzione ich nadzieje. Kalwini litewscy wciągają na synodzie kiejdańskim 1669 r. Lutrów nadaremnie do unii politycznéj. Śmierć Bogusława Radziwiłła. Jedynaczka jego Karolina Ludwika. Zabiegi Kalwinów lit., aby się nie dostała w małżeństwo Katolikowi. Mikołaj Monwid. Ryszard Fehr. Księżniczka idzie za elektorowicza brandeburskiego Ludwika. Radość ztąd Kalwinów litewskich. Nowożeńcowie obsypują ich rozmaitemi dobrodziejstwy. Zbór wileński zburzony (1682 r.) Michał Taubman. Pacowie, Sapiehowie. Kalwini lit. szukają protekcyi u elektora brandeburgskiego. Księżna Karolina Ludwika radzi im zanieść skargę do Jana III. Proces. Wyrok dozwalający odbudowania zboru wileńskiego. Rozmaite prześladowania. Ślady bałwochwalstwa w Boynarowie, na szkodę Kalwinów lit. obrócone. Pacewicz, rewizór dóbr ks. Karoliny Ludwiki do sądu biskupa wileńskiego pociągany. Ks. Karolina Ludwika owdowiała. Układy jéj z królewiczem Jakubem. Idzie za Filipa ks. Neuburskiego. Ujmuje sobie posłów i senatorów, aby jéj dóbr nieskonfiskowano, pomagają jéj w tym interesie Kalwini litewscy. Organizowanie się wewnętrzne Kalwinów lit. na synodach w Bielicy 1686 i 1689. w Kiejdanach 1691 r. Śmierć ks. Karoliny Ludwiki z xx. Radziwiłłów ks. Neuburskiej. Jéj zasługi dla swoich współwierców położone. Śmierć Jana III. Stan Kalwinów litewskich pod jego panowaniem. Utracone zbory. Najznamienitsze rodziny trzymające się jeszcze tego wyznania. Liczba pozostałych kościołów i duchownych przy tychże, według synodowych sprawozdań.

Rozdział VI. Panowanie Augusta II. od r. 1696 — 1733. Prześladowania. Spalone zbory w Krasnogoliszkach i Grudziach. Zamordowanie ministra Lisieckiego. Sprawa o tę zbrodnią spełza na niczem. Kalwini litewscy szukają protekcyi u elektora brandeburskiego, którego po wygaśnieniu dzielnicy XX. Radziwiłłów na Birzach i Dubińce, za przyrodzonego opiekuna swego uważają. Rozmaite ich plany wydania za mąż młodéj księżniczki Neuburgskiej. Namawiają elektora brandenburskiego, aby dobra Radziwiłłowskie w Litwie, zwane teraz neuburgskiemi, nabył. Walka Augusta II. z Karólem XII. W niéj niezmiernie wiele cierpią kalwini litewscy, wystawieni na swawolą wojsk wszelkich narodów, udział w téj walce mających. Klęska Karóla XII. pod Połtawą. Zakony w Litwie coraz bardziéj się szerzą, wypierając kalwinizm z ostatnich zakątków. Jezuici w Słucku, swawola ich uczniów. Karmelici w Kiejdanach. Inhibicya stawiania zboru w Słucku. Rada walna dyssydentów w Warszawie 1710. Zamiar złożenia generalnego synodu, w celu połączenia się unią polityczną z Lutrami. Konfederacya tarnogrodzka. Michał Wolk i Jakób Michał Estko, kalwini, konsyliarzami marszałkowskimi. Dyssydenci porozumiewają się z rozmaitemi dworami zagranicznemi. Rekuć, Jabłoński, Bogusław Kopijewicz. Traktat warszawski r. 1717 pozbawia do reszty swobód Dyssydentów polskich i litewskich. Trybunał litewski wyrzuca z grona swego deputatów wyznania helweckiego Stefana i Bogusława Grabowskich, Alexandra Abramowicza i Jakóba Wolana. Odpychanie kalwinów od trybunału skarbowego, od urzędów ziemskich i grodzkich. Jezuici wileńscy kierują opinią publiczną przeciw kalwinom, wydają rozmaite przeciwnim pisma, a między innemi, W z y w a n i e d o P o k u t y Skargi. Rozpacz ogarnia Kalwinów litewskich, zamyślają wszysey opuścić ojczyznę i osieść albo w Rossyi, albo w Prusach wschodnich, dokąd ich król pruski zwabia. Dla nieprzełamanych trudności, i za radą Jabłońskiego porzucają ten rozpaczający zamysł i jedni przechodzą do kościoła katolickiego, drudzy szukają protekcyi w Londynie, Sztokolmie, Berlinie i Petersburgu. Synód generalny w Gdańsku 1718 roku. Zwołanie sejmu grodzieńskiego. Bi-

skup wileński wydaje okólnik do swoich dyecezyan, aby kalwina na posła nie wybrali. Instrukcya posłów z sejmików litewskich dana, niepomyślna Kalwinom. Nowe rodzaje prześladowań. Czynności sejmu grodzieńskiego. Zabiegi na nim Kalwinów lit. o odzyskanie swobód. Michał i Jan Łaniewscy Wołkowie, Stefan Grabowski, Gedeon Olędzki, Tomasz Wolan. Piotrowski poseł wieluński, Kalwin, wypchnięty z sejmu. Opis tego zdarzenia, przez Kalwina, świadka naocznego. Synód w Kiejdanach 1719. Kopijewicz w missyi politycznej do Niemiec i Anglii posłany, zbiera także składki na potrzeby kościołów litewskich. Synód generalny w Gdańsku 1719 r. Powtórny Synód w Kiejdanach w zamiarze połączenia się politycznego z Lutrami, które nareszcie dochodzi. Sejm warszawski 1720 r. zwołany. Przysposobienia nań Kalwinów litewskich niweczy biskup wileński. Jego okólnik do sejmującéj ślachty. Czynności sejmowe. Posłowie pruski i angielski czynią kroki na nim za Dyssydentami. Sejm zerwany. Prześladowani wyznawcy cerkwi wschodniej zbliżają się do Kalwinów lit. Zwrócone im cerkwie w Pinsku. Rudachowski komissarz Piotra W. przy rzeczypospolitej. Sejm w Warszawie 1724 r. Prożba podana nań przez Dyssydentów polskich do króla i stanów rzeczypospolitéj. Wykład poniesionych krzywd, w 49 paragrafach. Jan Łaniewski i Jan Stryjeński, deputowani na ten sejm od Kalwinów lit. Synod prowincyonalny w Zabłudowie. Synód generalny w Gdańsku 1726 roku. Udział w nim Kalwinów litewskich. Sejm grodzinski 1726 roku. Prożba Kalwinów lit. na sejmie tym królowi podana. Nowe gwałty. Zbór w Orli napadniony. Poseł Scipio grozi zerwaniem sejmu, jeźli w konstytucyi nie zostanie umieszczonem, aby wszystkie zbory po roku 1632 reperowane, były zburzone. Opis obszerny tego sejmu z względu na sprawę Dyssydentów. Synód generalny w Gdańsku r. 1728. Jakób Gordon, senior żmudzki. Jarosz Maćkiewicz, podczaszy województwa mińskiego. Nowe prześladowania. Zbór w Sołomiescu zburzony, w Lubczu umyślnie spalony. Protestacya przeciw tym gwałtom Hoffmana, rezydenta pruskiego w Warszawie. Sprawa Oskierki, kasztelana nowogrodzkiego, który ożeniwszy się z Kalwinką Grabowską, syna swego w wyznaniu helweckiem wychował. Gordon, senior żmudzki w missyi politycznéj w Londynie i Berlinie. Śmierć Augusta II. Stan Kalwinów litewskich w czasie jego zgonu. Spis pozostałych jeszcze w ich ręku kościołów i duchownych, szkół i nauczycieli.

Rozdział VII. Panowanie Augusta III. i Stanisława Augusta, od r. 1733 — 1794. Konfederacya generalna wyłącza Dyssydentów od urzędów i wszelkich godności. Sejm pacyfikacyjny. Zabiegi na nim Dyssydentów polskich o odzyskanie utraconych swobód. Alexander Wołk Łaniewski. Gordon senior żmudzki, wysłany do Petersburga i Londynu, przekłada imperatorowéj grawamina Dyssydentów, żąda protekcyi. Prześladowania. Biskup wileński Zienkowicz. Kościoł w Sidrach zamknięty. Bilewiczowne Kalwinki wtrącone do klasztoru w Krozach. Rezydent pruski Hoffman w Warszawie. Dobra Neuburskie przechodzą przez małżeństwo w ręce Radziwiłłów linii nieświeskiej. Byt zborów kalwinskich w tych dobrach zapewniony. Śmierć Augusta III. Stan Kalwinów lit. pod panowaniem tego monarchy. Stanisław Poniatowski. Konfederacya słucka. Dzieje Kalwinów lit., aż do upadku Polski.

Część II.

Rozdział I. Kościoły wyznania helweckiego w sześciu dystryktach litewskich porządkiem alfabetycznym, z krótkim rysem dziejów każdego i biografiami znamienitszych nauką duchownych przy tych kościołach. Miejsca, w których kościoły helweckiego wyznania były, lub jeszcze istną, są: Balwierzyszki, Bielica, Birze, Błotne, Bojnarow, Bychów nowy, Brześć litewski; Ciachin, Ciekin, Czabiszki, Czadory; Derewnia, Dobromyśl, Dokudów, Dorotów, Dory, Drukieniszki, Drutowiszki, Dubinki, Dziewałtów; Gaureciszki, Giałów, Giełwany, Glinkiszki, Głębokie, Greże, Gruździe; Hołowczyn, Horodejsko; Jamne, Jezdne, Ikaznia, Iskolć, Iwie, Iwieniec; Kapaczewice, Kiejdany, Kielmy, Kłeck, Klinczyszki, Kniażyce, Kołnoberz, Kondraciszki, Kopciewicze, Kopyl, Kopyś, Korciany, Korzyść, Kościeniew, Kościuszyn, Kowalewszczyzna, Koydanów, Kozarow, Krasnogoliszki, Kuchcice, Kurkle; Lachowice, Lack, Lebiedziew, Ledczany, Linkowiec, Lintupy, Litwinowicze, Lubecz, Łukomle; Maćkiszki, Minsk, Moczulne, Modkiszki, Montwidów, Mordy, Muśniki; Niedzwiedzk, Nielewicze, Niepokojczyce, Niesutycze, Nieśwież, Nowogrodek, Nowemiasto, Nurzec; Odwa, Orle, Orłów, Orniany, Orsza, Ostaszyn, Oszmiana; Pietuchów, Płoniany, Płungiany, Pohost, Pomusze, Połock, Połoczany, Połonka, Połunne, Podiwienie, Podubisie, Ponatyry, Popiel, Poszuszwie, Promież; Radziwiliszki, Raków, Rochaczew, Rohorin, Rosienie, Rykonty; Sałacz, Sielec, Sieluby, Sereje, Serwecz, Sidra, Słowicz, Smorgonie, Słuck, Smycz, Sokolne, Sołomiesc, Suwiec, Swiadość, Swięte jezioro, Swirany, Swisłocz, Szack, Szaty, Szkłowo, Szwabiszki, Szydłów, Szylany; Tajmanów; Upniki, Uszkole, Uzilz; Wenusów, Węgrów, Widuklew, Wilno, Worniany, Witebsk, Wizuny; Zabłudów, Zarwy, Zasław, Zeymele.

Rozdział II. Szkoły w Birzach, Brześciu litewskiem, Kiejdanach, Nieświeżu, Siematyczach, Słucku, Szydłowie, w Wilnie, Zabłudowie. Biografie znakomitszych nauką rektorów ich i nauczycieli.

Rozdział III. Drukarnie w Brześciu, Lubczu, Łosku, Nieświeżu, Oszmianie, Słucku, Wilnie.

Rozdział IV. Seniorowie od najdawniejszych czasów aż do roku 1794. Biografie znamienitszych nauką.

Rozdział V. Majątek ogólny kościelny. Składki za granicą zbierane. Legat Putkameroski i t. d.

Rozdział VI. Rząd duchowny, Synody. Aktorowie kościołów helweckich W. X. lit.

Rozdział VII. Sławni uczeni ludzie wyznania helweckiego w Litwie, jakoto: Jan Abramowicz, Andrzej Wolan, Jan Łasicki i t. d.

Poznań dnia 10 Stycznia 1841.

Józef Łukaszewicz.

UWIADOMIENIE.

Fabryka Bléchu Zameczkowskiego przeniesiona teraz do obszérnych budowli, na nowo urządzona, przy dogodném położeniu i w potrzebne machiny opatrzona; w celu zadość uczynienia żądaniu osób życzących mieć wybielony wyrób płócienny sposobem domowym, ogłasza: iż oprócz bielenia chemicznego, przyjmuje także wyroby *na bléch łąkowy*.

Bielenie to *łąkowo-fabryczne*, chociaż pod każdym względem przewyższy blechy domowe, wszakże niemoże bydź doprowadzone do takiéy białości jaką mają wyroby sposobem chemicznym wybielone; że zaś przy tém bieleniu nieużywają się materyały potrzebne do chemicznego blechu, stąd, cena niższa naznacza się następna.

Kto oddaje wprost do fabryki, płaci:

Od sztuki płótna chustek i ręczników o 55 arszynach rs. 1 k. 65, czyli od arszyna k. 3.

Za stołową bieliznę tyleż od arszyna kwadratowego.

Kto oddaje do składu w Wilnie, płaci od arszyna ½ kop. drożéy.

Oddający *na bléch łąkowy*, raczą przyszywać kartki z napisem „*na bléch łąkowy*“ gdyż bez tego znaku wyroby chemicznym sposobem bielone będą.

Co do wyrobów bielonych w domu, a do fabryki oddawanych na bléch chemiczny dla zupełnego dobielenia i apretury, za tych należytą białość i moc fabryka zaręczyć nie może: gdyż dokładne wykończenie wyrobu od początkowego bielenia zależy. Naypożądaniéy zaś dla fabryki jest, przyjmować wyrób surowym.

Opłata za bléch chemiczny pozostaje jak w latach uprzednich, t. j. kto wprost do fabryki oddaje, płaci:

Za sztukę płótna i chustek o 55 arszynach rs. 2, kop. 25.
Za stołową bieliznę od arszyna kwadratowego kop. 5
Za ręczników arszyn kop. 4
Za nici funt 22½

Oddający do składu głównego w Wilnie w Handlu Woyciechowiczów lub w domu Kuńcowéy przy Ratuszu, płacą:

Za sztukę płótna i chustek o 55 arszynach rs. 2, kop. 50.
Za stołową bieliznę od arszyna kwadratowego . . . 5½
Za ręczników arszyn . . . . 4.
Za nici funt 22½

Poruczający wyroby w Komis dla przesłania do fabryki Bléchu, opłacać raczą na koszta przesyłki wyżéy nad cenę pomienioną od ½ do 1 k. od arszyna, stosownie do odległości mieysca. — 10 Kwietnia 1846 Roku.

Stanisław Wierzbicki, umocowany i Dyręgujący fabryką blechu.

Wolno drukować, 11 Kwietnia 1846 roku. Cenzor, Jan Waszkiewicz.

WILNO. w Drukarni M. Romma, 1846.

